

SÈRIE 4

OPCIÓ A

Pregunta 1

La pregunta val 3 punts. Tal com està formulada la pregunta, cal tenir presents tres elements, que seran valorats amb 1 punt cada un:

- . que l'alumne té un coneixement suficient de què és una novel·la psicològica;
- . que sap extreure de *La plaça del Diamant* els trets de l'argument que en permeten aquesta consideració;
- . que s'adona dels elements formals més representatius de la novel·la que són propis d'aquesta mena de narrativa.

El primer d'aquests aspectes, no es demana explícitament que l'alumne/a el defineixi; cal valorar-lo en funció dels criteris que apliqui en el raonament dels altres dos, però és important confirmar que sap de què parla.

Quant als trets argumentals, l'alumne ha d'apuntar bàsicament –i es pot valer d'exemples extrets de la novel·la– aquells que van marcant l'evolució personal i íntima de la protagonista, els que d'alguna manera condicionen el seu comportament i són objecte d'atenció en el discurs narratiu.

Pel que fa als elements formals, és bàsica la referència a la tècnica del monòleg, que l'alumne ha de saber descriure amb prou solidesa, tant sa val com s'hi refereixi, tenint en compte que s'ha definit de diverses maneres: monòleg interior, escriptura parlada... Més en concret, cal que l'alumne/a es refereixi al relat en primera persona, que prova de reproduir el procés del pensament, la reacció natural i immediata davant dels fets i dels records, un cert «fluir de la consciència». I encara, el lèxic adaptat a la caracterització del personatge i una sintaxi primitiva, fonamentada en la parataxi.

Pregunta 2

La pregunta val 2 punts. Es demana una explicació breu de la qüestió que s'hi formula, que és prou concreta. El que es valora, doncs, és l'adequació de la resposta a la pregunta plantejada. No es tracta de desenvolupar un tema general a partir de la qüestió formulada.

En aquest cas, l'alumne/a ha de saber distingir entre els models de relació amorosa que suposen, respecte de Marta, Sebastià i Manelic. El primer entén l'amor com a possessió i domini; el segon, com a sentiment pur. D'altra banda, es pot referir a la càrrega de passió que s'afegeix al sentiment amorós per part dels dos homes. De manera complementària, es pot tenir en compte l'especial relació de la Nuri, tant amb la Marta com amb Manelic.

Pregunta 3

El comentari de text es valora en 5 punts, distribuïts de la següent manera: 3 per a l'avaluació dels continguts, i 2 pels aspectes metodològics del comentari.

– 3 punts per l'avaluació dels continguts. Els tres punts es poden assignar si l'alumne en el seu comentari tracta els aspectes orientats en l'enunciat (a raó d'un punt per cadascun), és a dir:

. sap contextualitzar el fragment en l'argument de la novel·la, referint-se, per exemple, al país on té lloc l'escena i els afers bèl·lics que li porten; i sap, també, identificar el personatge de la Princesa i la seva relació amb Tirant;

. a partir d'indicis del fragment, sap exposar els matisos amb què són tractats els fets amorosos i/o eròtics de la novel·la;

. interpreta correctament el sentit metafòric general del llenguatge del fragment, descobrint el doble llenguatge (usos de la cavalleria / accions amoroses i eròtiques), amb la combinació de llenguatge elegant i formal i, alhora, irònic.

El comentari de l'alumne/a no cal que se centri exclusivament en aquests tres aspectes, però els ha de tenir en compte tots tres; per tant, cada un d'aquests que no trobi resposta en el desenvolupament de l'alumne no sumarà el punt que li correspon. Això no obstant, si desenvolupa correctament i de manera coherent en el seu discurs algun altre aspecte del text proposat, no indicat expressament en l'enunciat, per aquest concepte se li pot assignar fins a 1 punt, sense sobrepassar mai la puntuació de 3 punts.

– 2 punts pels aspectes metodològics del comentari. Es tracta d'avaluar la capacitat d'argumentació, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la capacitat expressiva que demostrï l'alumne/a i, en general, els aspectes propis de la redacció.

Un dels dos punts s'assigna al que és pròpiament metodologia de comentari (capacitat d'anàlisi del text, saber-ne extreure idees de manera argumentada i no servir-se'n com a pretext). No cal valorar negativament una estructuració de caràcter escolar (localització, determinació del tema, divisió en parts, etc.), però tampoc exigir-la. En tot cas, l'alumne/a ha de demostrar que en sap treure profit i que no la utilitza com a simple carcassa metodològica més aviat inútil. El que s'ha de valorar negativament és que prescindeixi de comentar pròpiament el text i es limiti a prendre'l com a pretext per a una acumulació innecessària d'idees o teories, encara que no siguin incorrectes si ens referíssim a d'altres fragments de l'obra o a l'obra en general.

L'altre punt s'assigna als aspectes de redacció del comentari: la fluïdesa del llenguatge, l'adequació del vocabulari, la claredat en la redacció i la puntuació.

No cal una nota específica per a cada un d'aquests dos aspectes. Les indicacions anteriors no són més que una pauta, que el corrector sabrà utilitzar prou per a establir la puntuació entre zero i dos punts.

OPCIÓ B

Pregunta 1

La pregunta val 3 punts. Tal com es formula, hi ha tres aspectes del text que l'alumne ha de considerar fonamentalment; cada un d'ells pot ser valorat amb 1 punt:

- . els tipus de fonts (genèriques) del poema;
- . la construcció del poema, la seva estructura, el valor dels cants;
- . la interpretació del poema: nostàlgia del passat i fe en el futur.

Quant al primer aspecte, no es demana un coneixement de les fonts concretes que pogués tenir presents Verdager, sinó de quin tipus o gènere són (història, llegenda, geografia,...); cal que es raoni la resposta, si més no exemplificant les afirmacions amb passatges del poema o referències concretes.

Pel que fa al segon aspecte, l'alumne ha de desxifrar la metàfora que utilitza el crític, la del «retaule grandios...», per valorar la confecció de *Canigó* a partir de «peces» (cants i/o fragments amb entitat pròpia dins dels cants), algunes de les quals permeten de ser considerades de manera independent del poema, però que, juntes i sense sobrar-ne cap, construeixen el poema. Aquí l'alumne/a pot referir-se a la varietat mètrica de cants i fragments per corroborar la seva opinió.

L'apunt d'interpretació del poema amb què es clou la citació de Ricard Torrents hi queda prou definida; l'alumne/a ha de saber exposar de manera convincent els fonaments d'aquesta interpretació. Seria bo –tot i que no és imprescindible– que, en aquest cas, fes menció explícita del sentit de l'epíleg.

Si l'alumne/a tracta de manera correcta i coherent algun altre aspecte que pot deduir-se del text proposat, per aquest concepte pot ser valorat fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 3 punts.

Pregunta 2

La pregunta val 2 punts. S'assignen 0,5 punts per cada resposta correcta, que són les següents:

- 2.1. a)
- 2.2. b)
- 2.3. b)
- 2.4. a)

Pregunta 3

El comentari de text es valora en 5 punts, distribuïts de la següent manera: 3 per a l'avaluació dels continguts, i 2 pels aspectes metodològics del comentari.

– 3 punts per l'avaluació dels continguts. Els tres punts es poden assignar si l'alumne en el seu comentari tracta els aspectes orientats en l'enunciat (a raó d'un punt per cadascun), és a dir:

. sap aplicar el sentit del mot «tòpic» al discurs del narrador, com a lloc comú o concepte trivial, aplicat a un fet que es produeix sovint i li lleva importància;

. descobreix la intenció irònica del discurs, denunciadora del «tòpic», amb el recurs, molt eficaç narrativament, del contrapunt del sentiment del protagonista en relació amb el tòpic de la mort de l'obrer honrat...;

. sap valorar els recursos formals del text, especialment els del llenguatge (conjunció de narració en primera i tercera persona i intervenció dels personatges, fins i tot del narrador, en estil directe; l'adjectivació, els noms dels personatges,...), i reconèixer-los com a propis de la narrativa de Salvador Espriu.

El comentari de l'alumne/a no cal que se centri exclusivament en aquests tres aspectes, però els ha de tenir en compte; per tant, cada un d'aquests que no trobi resposta en el desenvolupament de l'alumne no sumarà el punt que li correspon. Això no obstant, si desenvolupa correctament i de manera coherent en el seu discurs algun altre aspecte del text proposat, no indicat expressament en l'enunciat, per aquest concepte se li pot assignar fins a 1 punt, sense sobrepassar mai la puntuació de 3 punts.

– 2 punts pels aspectes metodològics del comentari. Es tracta d'avaluar la capacitat d'argumentació, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la capacitat expressiva que demostrï l'alumne/a i, en general, els aspectes propis de la redacció.

Un dels dos punts s'assigna al que és pròpiament metodologia de comentari (capacitat d'anàlisi del text, saber-ne extreure idees de manera argumentada i no servir-se'n com a pretext). No cal valorar negativament una estructuració de caràcter escolar (localització, determinació del tema, divisió en parts, etc.), però tampoc exigir-la. En tot cas, l'alumne/a ha de demostrar que en sap treure profit i que no la utilitza com a simple carcassa metodològica més aviat inútil. El que s'ha de valorar negativament és que prescindeixi de comentar pròpiament el text i es limiti a prendre'l com a pretext per a una acumulació innecessària d'idees o teories, encara que no siguin incorrectes si ens referíssim a d'altres fragments de l'obra o a l'obra en general.

L'altre punt s'assigna als aspectes de redacció del comentari: la fluïdesa del llenguatge, l'adequació del vocabulari, la claredat en la redacció i la puntuació.

No cal una nota específica per a cada un d'aquests dos aspectes. Les indicacions anteriors no són més que una pauta, que el corrector sabrà utilitzar prou per a establir la puntuació entre zero i dos punts.

SÈRIE 1**OPCIÓ A****Pregunta 1**

La pregunta val 3 punts, que es distribueixen a raó 1,5 per cada una de les dues qüestions orientades en l'enunciat, de manera que la no resposta de qualsevol d'aquestes qüestions farà que no es valori el punt i mig assignat.

Si l'alumne/a desenvolupa de manera correcta i coherent alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però pertinent com a resposta a la pregunta formulada, per aquest concepte se li pot assignar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts.

En aquest cas, l'alumne ha de plantejar:

- que el poeta entén la vida i la poesia com a dos elements absolutament indestriables l'un de l'altre, com a formant una sola unitat;
- el sentit d'exigència personal de Martí i Pol en relació amb la seva poesia, que es pot expressar com a honestedat, com a risc, com a un enfrontament amb ell mateix, etc.

Pregunta 2

La pregunta val 2 punts. Es demana una explicació breu de la qüestió que s'hi formula, que és prou concreta. El que es valora, doncs, és l'adequació de la resposta a la pregunta plantejada. No es tracta de desenvolupar un tema general a partir de la qüestió formulada.

En aquest cas, cal que l'alumne/a s'adoni del canvi en el temps de la narració, entre el dels dotze cants del poema, un relat situat entorn de l'any 1000, i el de l'epíleg, a l'època contemporània de Verdaguer. I de la relació argumental que s'estableix entre els cants i l'epíleg derivada dels monestirs de Sant Martí del Canigó i Sant Miquel de Cuixà, edificats en aquell context de l'any 1000 i en runes a la segona meitat del segle XIX.

Pregunta 3

El comentari de text es valora en 5 punts, distribuïts de la següent manera: 3 per a l'avaluació dels continguts, i 2 pels aspectes metodològics del comentari.

– 3 punts per l'avaluació dels continguts. Els tres punts es poden assignar si l'alumne/a en el seu comentari tracta, per separat o conjuntament en el seu discurs, els aspectes orientats en l'enunciat (a raó d'un punt per cadascun d'ells), és a dir:

. fa una interpretació correcta del fragment que, tenint en compte que es tracta del final de la novel·la, li permet emmarcar-la en una interpretació més àmplia de l'obra; en aquest sentit, cal que faci un esment especial a les últimes ratlles del fragment;

. sap extreure del text aquells elements que, al llarg de la novel·la, s'han convertit en fonamentals pel paper, argumental o simbòlic, que hi tenen (espais, el record, estris, detalls de les parets, la porta,... la plaça com a embut, els coloms...);

. sap valorar els recursos lingüístics i literaris del fragment, usuals en la novel·la, especialment aquells que vénen obligats pel punt de vista narratiu (ús de la primera persona, parataxi, acumulació, sense solució de continuïtat, de records i present, etc.)

El comentari de l'alumne/a no cal que se centri exclusivament en aquests tres aspectes, però els ha de tenir en compte; per tant, cada un d'aquests que no trobi resposta en el desenvolupament de l'alumne no sumarà el punt que li correspon. Això no obstant, si desenvolupa correctament i de manera coherent en el seu discurs algun altre aspecte del text proposat, no indicat expressament en l'enunciat, per aquest concepte se li pot assignar fins a 1 punt, sense sobrepassar mai la puntuació de 3 punts.

– 2 punts pels aspectes metodològics del comentari. Es tracta d'avaluar la capacitat d'argumentació, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la capacitat expressiva que demostrï l'alumne/a i, en general, els aspectes propis de la redacció.

Un dels dos punts s'assigna al que és pròpiament metodologia de comentari (capacitat d'anàlisi del text, saber-ne extreure idees de manera argumentada i no servir-se'n com a pretext). No cal valorar negativament una estructuració de caràcter escolar (localització, determinació del tema, divisió en parts, etc.), però tampoc exigir-la. En tot cas, l'alumne/a ha de demostrar que en sap treure profit i que no la utilitza com a simple carcassa metodològica més aviat inútil. El que s'ha de valorar negativament és que prescindeixi de comentar pròpiament el text i es limiti a prendre'l com a pretext per a una acumulació innecessària d'idees o teories, encara que no siguin incorrectes si ens referíssim a d'altres fragments de l'obra o a l'obra en general.

L'altre punt s'assigna als aspectes de redacció del comentari: la fluïdesa del llenguatge, l'adequació del vocabulari, la claredat en la redacció i la puntuació.

No cal una nota específica per a cada un d'aquests dos aspectes. Les indicacions anteriors no són més que una pauta, que el corrector sabrà utilitzar prou per a establir la puntuació entre zero i dos punts.

OPCIÓ B**Pregunta 1**

La pregunta val 3 punts. Aquests punts s'assignen a la resposta de l'alumne/a en relació amb el desenvolupament que faci dels quatre conceptes bàsics que assenyala Benet i Jornet:

pessimisme, insolidaritat, indignitat, mort

Atesa la formulació del text, en què el concepte d'insolidaritat hi és més desenvolupat que els altres tres, es poden assignar fins a 2 punts al desenvolupament d'aquest tema, valorant que es refereixi als dos altres conceptes que inclou, un de més formal (l'humorisme) i l'altre, demostratiu de la insolidaritat (el dolor aliè).

Els altres tres conceptes (pessimisme, indignitat i mort) han de ser valorats en la resposta, si més no conceptualment (és a dir, encara que no hi apareguin els termes concrets amb què s'hi refereix Benet i Jornet), ja sigui analitzant-los independentment, ja sigui de manera interrelacionada entre els quatre; en cas de mancar-hi algun d'aquests tres conceptes, no sumaria el terç de punt corresponent (aproximat, per facilitar una puntuació de la pregunta fàcil de sumar en el còmput de l'examen).

Pregunta 2

La pregunta val 2 punts. S'assignen 0,5 punts per cada resposta correcta, que són les següents:

- 2.1. d)
- 2.2. d)
- 2.3. c)
- 2.4. d)

Pregunta 3

El comentari de text es valora en 5 punts, distribuïts de la següent manera: 3 per a l'avaluació dels continguts, i 2 pels aspectes metodològics del comentari.

– 3 punts per l'avaluació dels continguts. Els tres punts es poden assignar si l'alumne en el seu comentari tracta tots els aspectes orientats en l'enunciat (a raó d'un punt per cadascun), és a dir:

. sap situar el fragment en l'argument de l'obra (proper al desenllaç, quan Manelic ha estat foragitat de la casa per en Sebastià, però la Marta està decidida a marxar amb ell);

. sap extreure del text aquells elements que permeten caracteritzar i diferenciar els personatges de Pepa i Josep, d'una banda (sotmesos a la voluntat de l'amo) i, de l'altra, la Nuri (innocent, que judica les coses amb ulls nets) i la Marta (que ha descobert l'amor en Manelic i un nou sentit per a la seva vida);

. sap valorar, en l'última intervenció de Marta, les referències al sentit de la «terra baixa» i la «terra alta», bàsiques per a una interpretació correcta de l'obra.

El comentari de l'alumne/a no cal que se centri exclusivament en aquests tres aspectes, però els ha de tenir en compte; per tant, cada un d'aquests que no trobi resposta en el

desenvolupament de l'alumne no sumarà el punt que li correspon. Això no obstant, si desenvolupa correctament i de manera coherent en el seu discurs algun altre aspecte del text proposat, no indicat expressament en l'enunciat, per aquest concepte se li pot assignar fins a 1 punt, sense sobrepassar mai la puntuació de 3 punts.

– 2 punts pels aspectes metodològics del comentari. Es tracta d'avaluar la capacitat d'argumentació, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la capacitat expressiva que demostrï l'alumne/a i, en general, els aspectes propis de la redacció.

Un dels dos punts s'assigna al que és pròpiament metodologia de comentari (capacitat d'anàlisi del text, saber-ne extreure idees de manera argumentada i no servir-se'n com a pretext). No cal valorar negativament una estructuració de caràcter escolar (localització, determinació del tema, divisió en parts, etc.), però tampoc exigir-la. En tot cas, l'alumne/a ha de demostrar que en sap treure profit i que no la utilitza com a simple carcassa metodològica més aviat inútil. El que s'ha de valorar negativament és que prescindiï de comentar pròpiament el text i es limiti a prendre'l com a pretext per a una acumulació innecessària d'idees o teories, encara que no siguin incorrectes si ens referíssim a d'altres fragments de l'obra o a l'obra en general.

L'altre punt s'assigna als aspectes de redacció del comentari: la fluïdesa del llenguatge, l'adequació del vocabulari, la claredat en la redacció i la puntuació.

No cal una nota específica per a cada un d'aquests dos aspectes. Les indicacions anteriors no són més que una pauta, que el corrector sabrà utilitzar prou per a establir la puntuació entre zero i dos punts.